

Europski tjedan mobilnosti 2025.

Ovogodišnji slogan i ključna poruka

Europski tjedan mobilnosti (ETM) 2025. godine održava se od 16. do 22. rujna pod sloganom „Mobilnost za sve”. Središnja poruka ovogodišnje kampanje usmjerena je na osiguravanje dostupnog, pristupačnog, priuštivog, sigurnog i održivog prijevoza za sve građane, neovisno o njihovom dohotku, mjestu stanovanja, spolu, dobi, sposobnostima ili invaliditetu.

Unatoč tehnološkom napretku i razvoju prometnih sustava, velik broj ljudi i dalje se suočava s ozbiljnim preprekama u ostvarivanju prava na mobilnost. Visoki troškovi prijevoza, nedostatna prometna povezanost te neprilagođena infrastruktura ograničavaju pristup zapošljavanju, obrazovanju i ključnim javnim uslugama. Ova pojava poznata je kao prometno siromaštvo. Upravo iz tog razloga Europski tjedan mobilnosti 2025. potiče preispitivanje svakodnevnih putovanja i donošenje odluka koje osiguravaju mobilnost dostupnu svima.

Osmišljavanje sustava mobilnosti za sve korisnike

Dobro osmišljeni i uključivi sustavi mobilnosti donose koristi cijelom društvu. Pažljivo planirane usluge, vozila, infrastruktura i komunikacijski alati unapređuju iskustvo svih korisnika, a osobito osoba s tjelesnim, osjetilnim ili intelektualnim teškoćama.

Uklanjanje fizičkih prepreka: Potrebno je osigurati da su sva vozila u sustavu mobilnosti dostupna svim korisnicima. To uključuje javni prijevoz, prijevoz na zahtjev, dijeljene oblike mobilnosti te usluge angažiranih vozača. Jednako je važno prilagoditi prometnu infrastrukturu – postaje, stajališta, čvorišta, pločnike, biciklističke staze i ostale javne površine – kako bi se omogućilo sigurno i samostalno kretanje svih građana.

Jasna i razumljiva komunikacija: Korištenje jednostavnih, jasno strukturiranih i lako razumljivih informacija ključno je za inkluzivnost. To uključuje prometne znakove, sustave za snalaženje u prostoru, vozne redove i planere ruta.

Posebnu pažnju potrebno je posvetiti osobama s osjetilnim i intelektualnim teškoćama, primjenom dosljednog jezika, univerzalnih simbola i izbjegavanjem preopterećenih i nerazumljivih informacija.

Digitalna dostupnost: Digitalni alati za kupnju karata, planiranje putovanja i pristup informacijama u stvarnom vremenu moraju biti prilagođeni svim korisnicima. Istodobno je važno pružiti podršku onima koji se suočavaju s rizikom digitalne isključenosti kako bi se osiguralo ravnopravno sudjelovanje u sustavu mobilnosti.

Sigurnost i zaštita: Unaprjeđenje fizičke infrastrukture, poput odgovarajuće rasvjete i preglednih javnih prostora, doprinosi osjećaju sigurnosti korisnika. Digitalne usluge trebaju biti u potpunosti usklađene s Općom uredbom o zaštiti podataka (GDPR), čime se osigurava visoka razina zaštite privatnosti i povjerenja korisnika.

Raznolikost, priuštivost i pouzdanost mobilnosti

Uključiv sustav mobilnosti mora osigurati raznolike, pouzdane i financijski pristupačne mogućnosti prijevoza za sve zajednice.

Raznolikost prijevoznih opcija: Potrebno je omogućiti širok raspon prijevoznih usluga i načina kretanja, uz njihovu međusobnu integraciju. To uključuje javni prijevoz na fiksnim linijama, dijeljene usluge, zajedničko korištenje automobila, prijevoz na zahtjev, pješačenje i bicikliranje. Rješenja trebaju biti prilagođena lokalnom kontekstu – kako u gusto naseljenim urbanim sredinama, tako i u udaljenim ili rijetko naseljenim područjima – s ciljem poboljšanja dostupnosti i smanjenja prometnog siromaštva.

Očuvanje priuštivosti: Osiguravanje financijske dostupnosti mobilnosti zahtijeva provedbu različitih mjera kojima se smanjuje ekonomsko opterećenje pojedinaca i kućanstava. To uključuje jačanje suradnje između javnih tijela i pružatelja usluga mobilnosti radi uvođenja strukturnih popusta, subvencija, financijskih

poticaja, proračuna mobilnosti, solidarnih tarifnih modela te sustava zajedničkog korištenja bicikala i sličnih inicijativa.

Pouzdanost sustava: Pouzdana usluga, uz točne i pravodobne informacije u stvarnom vremenu, omogućuje korisnicima donošenje informiranih odluka i odabir najučinkovitijih i održivih opcija putovanja.

Uključivanje čitave zajednice

Iskustva i potrebe u području mobilnosti razlikuju se među društvenim skupinama. Aktivnim uključivanjem svih dionika moguće je razviti rješenja koja uistinu odražavaju stvarne potrebe zajednice.

Suradnja i inovacije: Potrebno je stvarati prostor za suradnju između različitih sektora, pri čemu javni sektor ima ulogu katalizatora razvoja i provedbe inovativnih ideja. Socijalni fond za klimatsku politiku predstavlja važan instrument potpore lokalnim rješenjima za održivu i uključivu mobilnost.

Lokalni kontekst i potrebe: Razvoj mobilnosti mora se temeljiti na uključivim procesima sudjelovanja, savjetovanja i zajedničkog planiranja. Organizacije civilnog društva, reprezentativne skupine i lokalne zajednice imaju ključnu ulogu u prepoznavanju i ublažavanju prometnog siromaštva i ranjivosti u području mobilnosti.

Društvena prihvatljivost: Uvažavanje društvenih i kulturnih normi te lokalnih preferencija nužno je kako bi se osiguralo da su rješenja održive mobilnosti prihvaćena i široko korištena.

Lokalna, regionalna i metropolitanska mobilnost

Mobilnost ne smije biti ograničena administrativnim granicama. Učinkovita suradnja na lokalnoj, regionalnoj i metropolitanskoj razini ključna je za osiguravanje neometanog prijevoza za sve građane.

Zajedničko djelovanje: Potrebno je razvijati suradnju između gradova, regija i susjednih upravnih jedinica kako bi se bolje razumjeli obrasci kretanja stanovništva, dostupnost usluga i potrebe korisnika izvan pojedinih administrativnih područja.

Funkcionalna urbana područja i šire: Planiranje i upravljanje mobilnošću trebaju se temeljiti na konceptu funkcionalnih urbanih područja, s ciljem stvaranja otpornijih i učinkovitijih sustava. Poseban naglasak treba staviti na integraciju infrastrukture i povezivanje gradskih središta s periurbanim i ruralnim područjima.